

LÜBNAN BİLGİ NOTU

EYLÜL
2022

GÜNCEL VERİLER

MAKROEKONOMİK GÖSTERGELER VE TAHMİNLER

GÖSTERGE	DEĞER	2020	2021	2022 (tahmini)
GSYH (cari fiyatlarla)	Milyar USD	27,3	18	23
Büyüme	%	-22	-9,3	3,5
Nüfus	Milyon Kişi	6,8	6,8	6,7
Kişi Başı Gelir	USD	4.002	3.936	4.126
Enflasyon	%	84,8	155	178
İşsizlik Oranı	%	40	45	50
Cari Denge / GSYH	%	-14,2	0,9	0,6
Bütçe Dengesi / GSYH	%	-5,8	-1	-1,5
İhracat	Milyar USD	3,8	4,2	-
İthalat	Milyar USD	11,3	13,9	-

Kaynak: IMF KEG Nisan 22, Trademap , Lüban İstatistik Ofisi, Fitch Connect

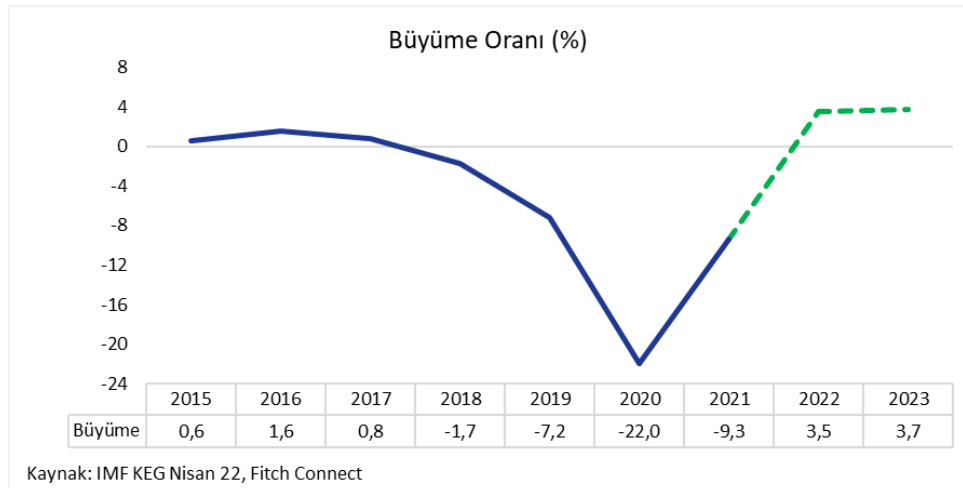

1. LÜBNAN EKONOMİSİ GENEL GÖRÜNÜMÜ

Bir zamanlar Ortadoğu'nun önemli kültürel ve finansal merkezi olan aynı zamanda bölgesel ve ticari merkez statüsüne sahip olan Lübnan, son zamanlarda jeopolitik faktörlerden oldukça etkilenmiştir. 2010 yılından itibaren ekonomik sıkıntılar yaşamaya başlayan ülke Suriye iç savaşından kaynaklı göçmen sorunuyla da karşı karşıya kalmıştır. 2016 yılı başlarında ise İran ve Suudi Arabistan arasındaki krizden etkilenmiş ve ekonomisi küçülmeye başlamıştır. 2018 yılına kadar büyümesi yavaşlayan ülke 2019 yılında ülkede çıkan likidite krizi ve ayaklanma ile birlikte tarihin en büyük ekonomik krizini yaşamaya başlamıştır. Dünya Bankasının 1850'lerden beri yaşanan üç büyük buhrandan biri olarak nitelendirdiği krizde, Lübnan lirası dolar karşısında yüksek değer kaybetmiştir. Son derece dolarize olan ülkenin yaşadığı döviz sıkıntısı ekonominin %7,2 daralmasına neden olmuştur.

2020 yılında ise salgın ile birlikte Beyrut'ta meydana gelen patlama krizi derinleştirerek akaryakıt, elektrik ve ilaç tedariklerindeki sıkıntıyı beraberinde getirmiştir. Elektrik kesintilerinin 22 saati bulunduğu ülkede benzin istasyonları önünde de uzun kuyruklar meydana gelmiştir. 2019 yılında 52,5 milyar USD olan GSYH, 2020 yılında 27 milyar USD'ye gerilemiş aynı zamanda, %2,8 olan enflasyon ise %84,8'e yükselmiştir. Bu olaylar doğrultusunda Lübnan ekonomisi 2020 yılında %22 daralmıştır. 2021 yılında ağır şartların devam etmesi ülkenin %9,3 küçülmesine neden olmuştur.

3 yıldır dünyanın gördüğü en kötü ekonomik ve finansal krizin içinde olan ülke şimdi de Ukrayna'daki savaşın ekonomik sonuçları ve buna bağlı yaptırımlardan (özellikle buğday tedariki ve petrol) etkilenmektedir. Politika yapıcılarının hala kalkınma modelini ele almadıkları için ülkenin olağanüstü belirsizlik içerisinde olduğu çeşitli kuruluşlarca düşünülmektedir. Dünya Bankası 2022 yılında Lübnan ekonomisinin %6,5 daralacağını tahmin ederken Fitch Solutions'un tahmini %3,5 genişleyeceği yönündedir. IMF tarafından ise 2020 yılı sonrası için veri bulunmamakta ve ülke hakkında tahmin gerçekleştirilememektedir.

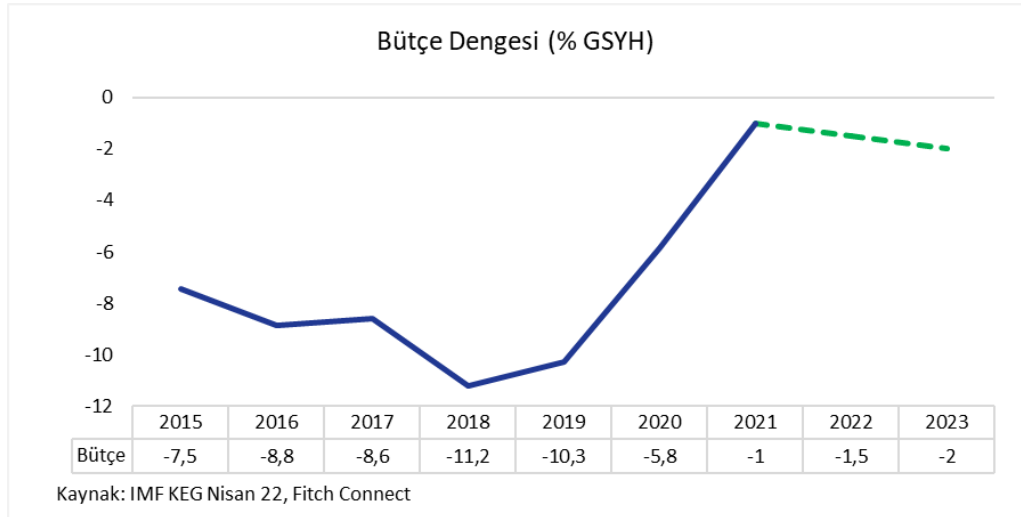

2. BÜTÇE DENGESİ

Lübnan ekonomisinin gelir kaynakları kamu harcamalarını karşılamakta yetersiz kalmaktadır. 2005 yılından beri parlamentoda genel kamu bütçesi kabul edilmediğinden bütçe faaliyetleri geçici (ad-hoc) şekilde yürütülmektedir. Bu sebeple ülke GSYH cinsinden bütçe açığı vermektedir.

2016 yılından itibaren ülkeye sağlanan desteklerin azalması gelirlerin negatif yönde etkilenmesine, yaşanan likidite krizi ve var olan bütçenin verimli yönetilememesi, Lübnan'ın 2019 yılında GSYH cinsinden %10,3 açık vermesine neden olmuştur. 2020 yılında ise yeni kurulan hükümet ile birlikte bütçe tasarısının hazırlanması bütçe açığına olumlu yansımış ancak harcamaların yüksek seyretmesi ülkenin %5,8 açık vermesini sağlamıştır. 2021 yılında ise ülke GSYH cinsinden %1 açık vermiştir.

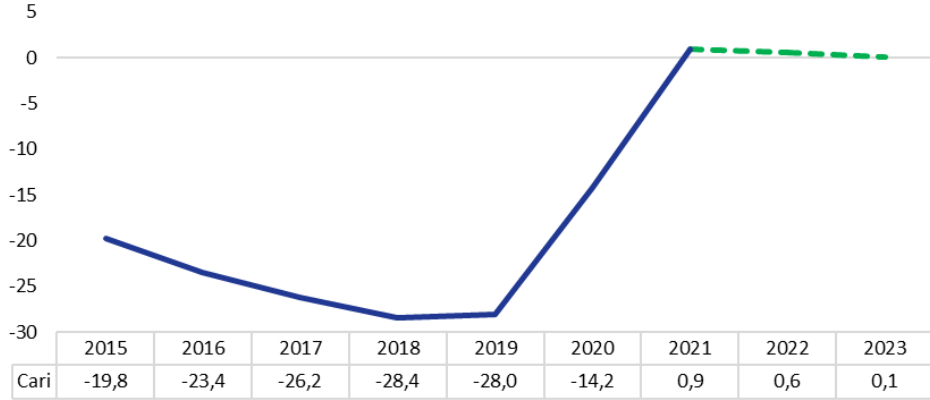

3. CARİ DENGESİ

Sanayi ve tüketim mallarının, üretimden daha çok ithalatına ağırlık verilmesi ülkenin dış ticaretini önemli ölçüde ithalata bağımlı hale getirmiştir. Yüksek miktarlarda verilen ticaret açığı ve kamu bütçesinin açık vermesi cari açığın finansmanını da etkileyerek ülkenin yıllar boyunca yüksek cari açık vermesine neden olmuştur. Buna ek olarak, Lübnan merkez bankasının geleneksel olmayan önlemlerle finansal istikrarı sürdürme çabası operasyon maliyetlerini artırarak ülkenin karşı karşıya kaldığı finansal zorlukları artırmıştır.

Lübnan, 2013-2019 yılları arasında ortalama %26 GSYH cinsinden cari açık vermiştir. 2020 yılında ise, dış ticaret açığının azalması ile birlikte %14,2 açık vermiştir. 2021 yılında ise, dış ticaret açığının artmasına karşın turist gelirlerinin artmasıyla cari denge de iyileşme sağlanmış ve Fitch'e göre ülke GSYH cinsinden %0,9 fazla vermiştir.

Cari Denge (% GSYH)

Kaynak: IMF KEG Nisan 22, Fitch Connect

4. SWOT ANALİZİ (FITCH)

Güçlü Yönleri:

- Lübnan'ın geniş ve zengin diasporası, ülkeye şu anda hane harcamalarını desteklemeye yardımcı olan güvenilir sermaye akışı ve yatırım kaynağı sağlamaktadır.

Zayıf Yönleri:

- Lübnan hükümeti, Mart 2020'den bu yana temerrüde düştü ve bu da dış finansmana erişimi kısıtladı.
- Ülke sürmekte olan kriz nedeniyle daralmakla birlikte yüksek dış ticaret açığına sahiptir. Ayrıca, sermaye piyasalarına kısıtlı erişim ve devam eden mali kriz nedeniyle dış açığı finanse etmek büyük ölçüde işçi dövizlerine bağımlıdır.
- Lübnan'ın iş ortamı, yüksek düzeyde yolsuzluk algısı, külfetli prosedürler, zayıf altyapı ve temel hizmet kıtlığı nedeniyle zayıf kalmaya devam etmektedir.
- 2020'de Beyrut'ta meydana gelen patlama altyapıya ciddi zarar vermiştir.

Fırsatlar:

- Körfez'de 2022'de daha güçlü ekonomik büyüme, Lübnanlıların işe alınmasını artırabilir.
- Hükümetin, ekonomiyi toparlanma yoluna sokabilecek reformların uygulanmasına bağlı olarak 2023'te IMF ile bir anlaşma imzalaması muhtemeldir. Çökmekte olan altyapı ağını iyileştirmek için büyük yardım ve yatırım taahhüdünün kilidini açmaya yardımcı olacaktır.

Tehditler:

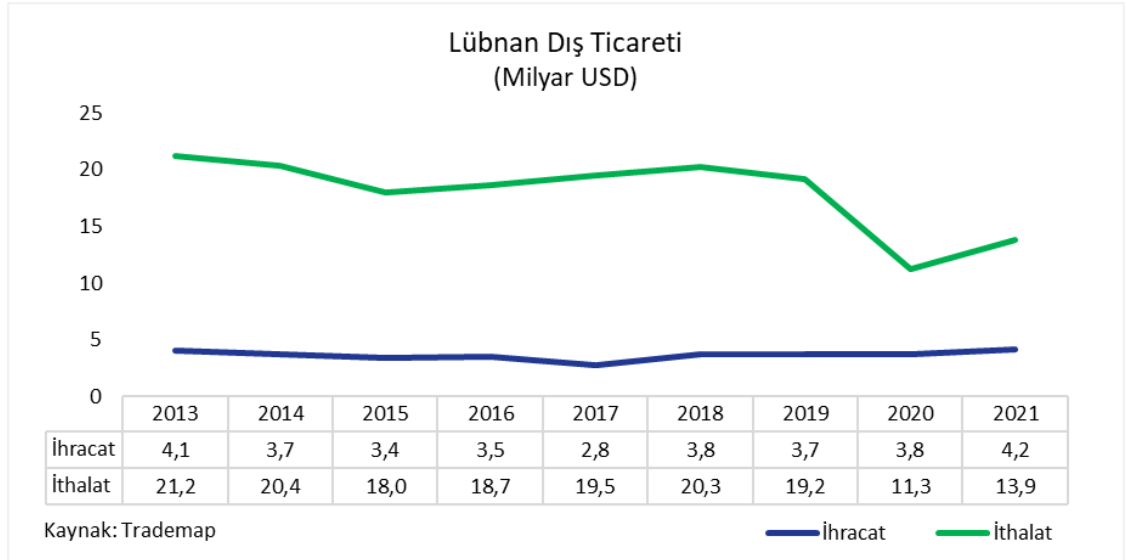
- Ekonomi için son derece önemli sektör olan turizm, özellikle risk algılarına duyarlıdır. Siyasi durum istikrarsız olduğu ve salgın devam ettiği sürece turist girişleri zayıf kalacaktır.

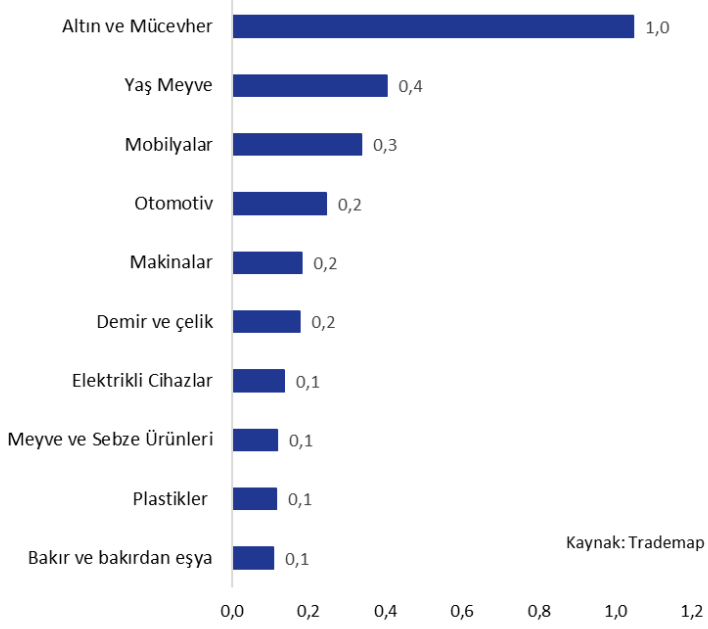
5. DIŞ TİCARET

Lübnan dış ticaretinde genellikle açık vermektedir. 2013-2016 yılları arasında ortalama 15,9 milyar USD dış ticaret açığı vermiştir. 2017 yılında ise ihracatın bir önceki yıla göre %20 azalarak 2,8 milyar USD'ye gerilemesi, ithalatın ise aynı dönemde %8 artması ülkenin son 7 yılın en yüksek dış ticaret açığı vermesine neden olmuştur. 2020 yılında ise ihracatın 3,8 milyar USD'ye yükselmesi ithalatın ise 11,3 milyar USD'ye gerilemesi dış ticaret açığını 7,5 milyar USD seviyesine düşürmüştür.

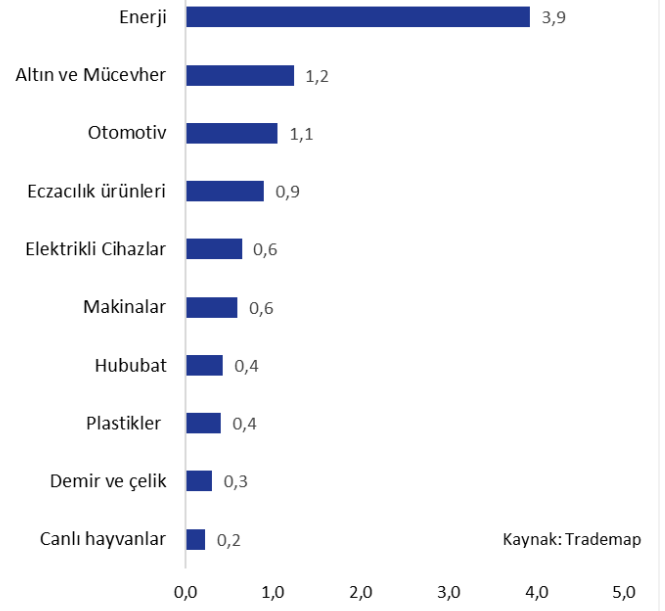
Lübnan'ın ihracatında altın ve mücevher sektörü toplam ihracatın %38'ini oluşturmaktadır. Bu sektörü sırasıyla, makinalar, otomotiv ve meyve/sebze ürünleri takip etmektedir. Bu sektörlerin ihracat içerisindeki payı ise %12,4'tür. İthalatta ise ülkede enerji alanında ciddi altyapı yetersizliği bulunması yüksek miktarda enerji ithalatı yapmasına neden olmaktadır. Enerji sektörünün toplam ithalat içerisindeki payı %28'dir. Bu sektörü %10 ile eczacılık ürünleri takip etmektedir.

Lübnan İhracatı (2021, Milyon USD)

Lübnan İthalatı (2021, Milyon USD)

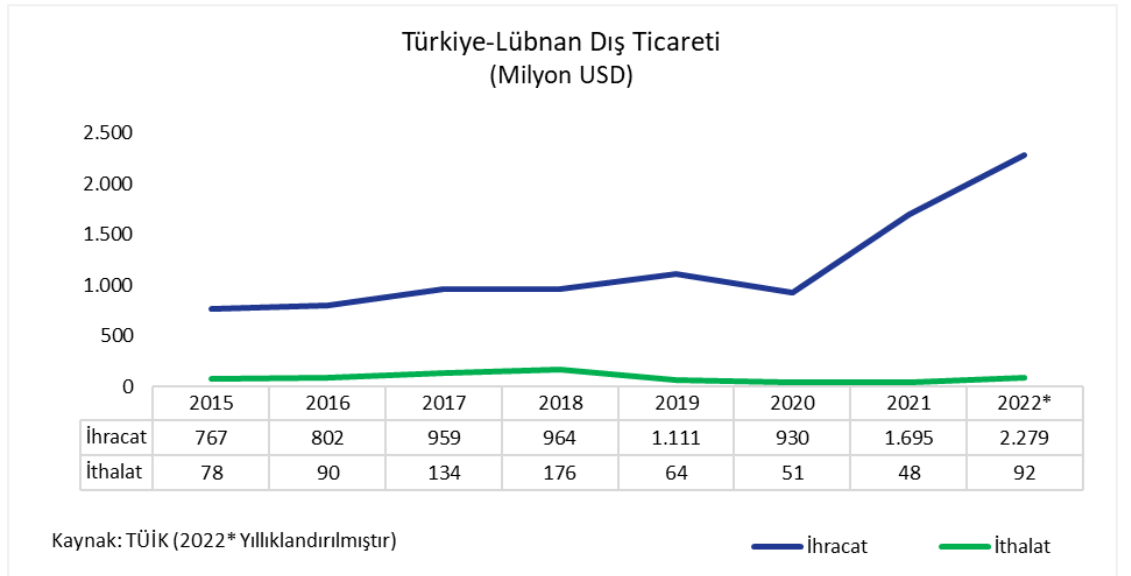

6. TÜRKİYE- LÜBNAN DIŞ TİCARETİ

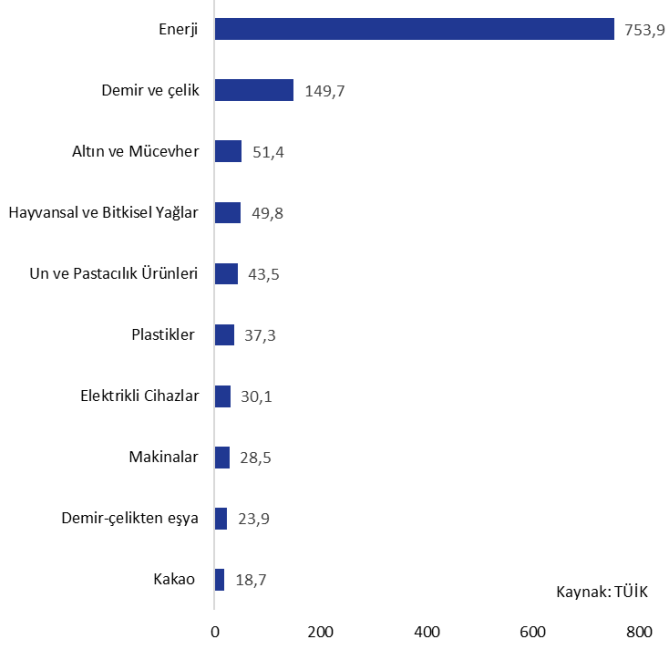
Türkiye, Lübnan ile olan ticaretinde net ihracatçı konumundadır. 2013 ve 2014 yılında ticaret hacmi 1 milyar USD üzerindiyken, 2015 yılında 845 milyon USD'ye gerilemiştir. Bu gerilemede, Türkiye'nin Lübnan'a ihracatının %11, Lübnan'dan ithalatının da %48 azalması etkilidir. Takip eden yıllarda, ihracat ve ithalatın tekrardan ivme kazanmasıyla 2017 yılında ticaret hacmi 1 milyar USD seviyesine yükselmiştir. 2021 yılında ise, ihracatın %82 artarak 1,6 milyar USD'ye yükselmesi ithalatın ise 48 milyon USD'ye gerilemesiyle dış ticaret hacmi 1,7 milyar USD'ye yükselmiştir.

2022 yılının Ocak-Temmuz döneminde ihracat bir önceki yılın aynı dönemine göre %70 artarak 1,4 milyar USD seviyesine yükselmiş, ithalat ise aynı dönemde 69 milyon USD seviyesinde gerçekleşmiştir.

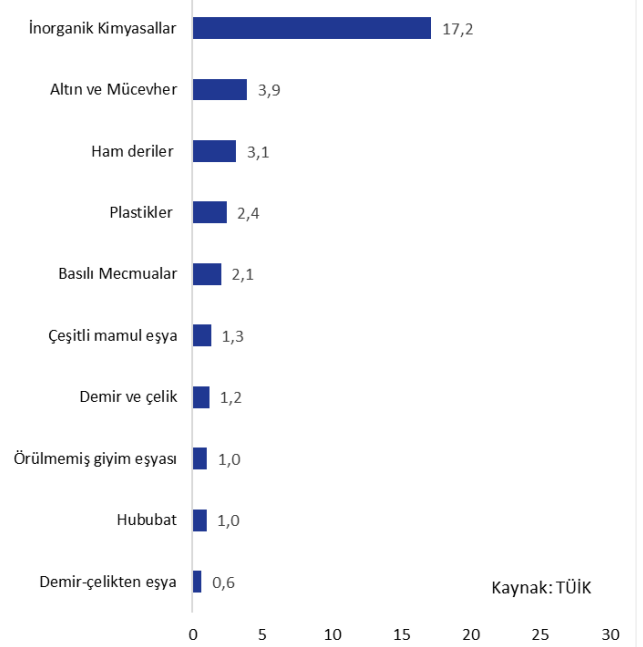
2021 verilerine göre, enerji sektörü ülkeye olan ihracatın %50'sini demir ve çelik ihracatı ise %10 oluşturmaktadır. Lübnan'dan ithalatta ise inorganik kimyasallar 573'ü oluşturmaktadır.

Türkiye'nin Lübnan'a İhracatı (2021, ÖTS, Milyon USD)

Türkiye'nin Lübnan'dan İthalatı (2021, ÖTS, Milyon USD)

DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER KURULU

Huzur Mahallesi, Azerbaycan Caddesi Skyland Sky Office No: 4
B Blok Kat: 21-22 Seyrantepe 34485 Sarıyer/İstanbul

www.deik.org.tr • info@deik.org.tr

[Twitter](#) [Instagram](#) [LinkedIn](#) [YouTube](#) [Facebook](#) /deikiletisim | www.deik.org.tr